ॐ

संस्कृतभारती (उत्तरतमिळनाडु)

पत्राचारद्वारा संस्कृतम्

परीक्षा – कोविदः

कालावधिः - होरात्रयम् अङ्काः – १००

माघः – दुर्मुखसंवत्सरः ५११७ जनवरी - २०१७

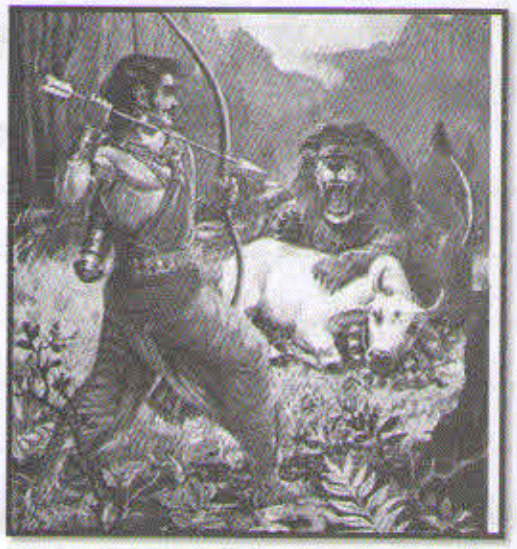

नाम _____

(full name with initials / surname)

जङ्गमदूरवाणी (Mobile. No.) _____

पञ्जीकरणसङ्ख्या(Regn. No.) _____

वासप्रदेशस्य नाम (Res. Area) _____

परीक्षाकेन्द्रस्य नाम(Exam centre)_____

अवधेयम् -

सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन एव लिखत । अन्यभाषायाः प्रयोगः मास्तु ।

(क) वाक्येभ्यः विग्रहवाक्यानि चित्वा तेषां समस्तपदानि लिखत (पञ्चानाम्) ५ x १ (५)

१. एषः मार्गः समुद्रस्य समीपे अस्ति ।
२. पुत्राय हितं चिन्तयन् पिता तं तर्जितवान् ।
३. तस्याः मुखं चन्द्रः इव शोभते ।
४. विद्या एव धनम् इति पण्डिताः मन्यन्ते ।
५. अहं पार्वतीं च परमेश्वरं च वन्दे ।
६. शङ्खश्च चक्रञ्च च गदा च पद्म च श्रीमहाविष्णोः चतुर्षु करेषु विलसन्ति ।
७. स्थूलं गजं दृष्ट्वा बालाः हृष्टाः ।

	विग्रहवाक्यम्	समस्तपदम्
१.	----------	----------
२.	----------	----------
३.	----------	----------
४.	----------	----------
५.	----------	----------

(ख) समस्तपदानां विग्रहवाक्यं लिखित्वा समासनाम च लिखत (दशानाम्) । १० x १ (१०)

बाललताः	प्रतिवर्षम्	गन्धमाल्ये	सेवानिवृत्तः
भद्रमुखः	अष्टाध्यायी	चिन्ताकुलः	प्राचार्यः
मुखनासिकम्	अपरिमितम्	महोदयः	शिवार्पणम्
पञ्चाङ्गम्	राजसभा	अपुत्रः	

	विग्रहवाक्यम्	समासनाम
१.	----------	----------
२.	----------	----------
३.	----------	----------
४.	----------	----------
५.	----------	----------
६.	----------	----------
७.	----------	----------
८.	----------	----------
९.	----------	----------
१०.	----------	----------

(ग) दत्तभागं पठित्वा एतस्मात् १० तद्धितान्त-पदानि चित्वा लिखत । (दश) (५)
(समानपदस्य द्विवारचयनं मास्तु।)

अहं कृष्णाष्टमी–समये पण्ढरपुरं गतवान् । तत्र मम मातुलस्य गृहमस्ति । गृहे मातुलः, मातुलानी, तयोः पुत्रः, पुत्री, दौहित्री, पौत्रः इति बहवः बान्धवाः सम्मिलिताः । पण्ढरपुरे एकं प्रसिद्धं वासुदेवमन्दिरम् अस्ति । जन्माष्टमी-दिने मन्दिरे बहु जनसम्मर्दः आसीत् । तत्रत्याः वैष्णवाः शैवाः समाजिकाः च उत्साहेन जन्माष्टम्युत्सवे भागं स्वीकृतवन्तः । देशस्य सर्वतः प्रदेशतः भारतीयाः आगताः, तेषु अधिकाः ग्रामीणाः इति उत्सवस्य वैशिष्ट्यम् । इदानीन्तन काले जनाः बहुत्र प्रवासं कर्तुमिच्छन्ति । यत्र प्रसिद्धानि मन्दिराणि सन्ति तत्र प्रवासः भवति चेत् विहाराय पुण्याय च भवति ।

१. ---------- २. ---------- ३. ---------- ४. ----------
५. ---------- ६. ---------- ७. ---------- ८. ----------
९. ---------- १०. ----------

(घ) कोष्ठकस्थ-पदानां स्थाने तद्धितान्तं पदं लिखत । (चतुर्णाम्) ४ x १ (४)

१. (अञ्जनायाः अपत्यं पुमान्) ---------- बुद्धि-बल-विनय-सम्पन्नः ।
२. (इन्द्रस्य अयं) ---------- गजः समुद्रमथनसमये उत्थितः ।
३. वचने (मधुरस्य भावः) ---------- कस्मै न रोचते ?
४. लोके कः ---------- (वीर्यम् अस्य अस्ति इति) इति मुनिवाल्मीकिः अपृच्छत्।
५. यस्य हृदये ---------- (कोमलस्य भावः) सः परदुःखं न सहते ।

(ङ) रिक्त-स्थाने रेखाङ्कित-पदस्य णिजन्तं रूपं लिखत । (चतुर्णाम्) ४ x १ (४)

१. वृषभः <u>धावति</u> । कृषकः वृषभं ----------।
२. छात्राः मानचित्रं <u>पश्यन्ति</u> । शिक्षिका मानचित्रं ----------।
३. बालाः कुतूहलेन कथां <u>शृण्वन्ति</u> । पितामही उत्साहेन कथां ----------।
४. दर्शकाः <u>हसन्ति</u> । विदूषकः तान् ----------।
५. अद्य अहं <u>विस्मृतवान्</u> । भवान् श्वः मां ----------।

(च) सन्नन्तपदानि चित्वा तेषाम् अर्थं विवृणुत । (५)

सुब्रह्मण्यस्य कुटुम्बे पञ्च जनाः। तस्य पत्नी शीला, माता कमलाम्बा, पुत्रः रामः, पुत्री शङ्करी च। कमलाम्बा काशीं जिगमिषति। शीलायां धर्म-जिज्ञासा अस्ति। शङ्करी शोधकार्यं चिकीर्षति। ग्रन्थान् पिपठिषुः रामः सर्वदा ग्रन्थालये कालं यापयति । समाजाय किञ्चित् दित्सुः सुब्रह्मण्यः भानुवासरे सेवाकेन्द्रं गच्छति ।

सन्नन्त-पदम् अर्थः

१. ---------- ----------

२. ---------- ----------

३. ---------- ----------

४. ---------- ----------

५. ---------- ----------

(छ) पदविवरणं (अन्त–लिङ्ग–विभक्ति–वचनानि) लिखत। (चतुर्णाम्) ४ x १ (४)

गिरौ, अनयोः, मार्गेभ्यः, तपस्वी, मनसि, सत्सङ्गतेः, वातात्

१. ----------

२. ----------

३. ----------

४. ----------

(ज) परस्परसम्बद्धान् मेलयत। (उचित सङ्ख्याम् आवरणे लिखत) (५)

१. माघः	बुभुक्षा	[ ]
२. तद्धितम्	साङ्ख्यम्	[ ]
३. दर्शनम्	अर्थालङ्कारः	[ ]
४. पतञ्जलिः	उत्तररामचरितम्	[ ]
५. छेकानुप्रासः	स्मारयन्	[ ]
६. णिच्	शिशुपालवधम्	[ ]
७. श्लेषः	महाभाष्यकारः	[ ]
८. सन्नन्तः	शब्दालङ्कारः	[ ]
९. भवभूतिः	गुरु	[ ]
१०. छन्दः	चटुलतरः	[ ]

(झ) एकवाक्येन उत्तरं लिखत। (अष्टानाम्) ८ x १ (८)

१. नारदमहर्षिः पार्वतीं दृष्ट्वा कां भविष्यद्वाणीम् अवदत् ?

२. नैषधीयचरितं केन लिखतम् ?

३. ईश्वरः कन्यायाचनार्थं कान् प्रेषितवान् ?

४. दिक्पालाः किमर्थं वरणार्हाः न ?

५. दमयन्तीसमीपं के के दूतीं प्रेषितवन्तः ?

६. सरस्वती नलाय किं दत्तवती ?

७. पार्वत्याः नाम अपर्णा इति कथम् अभवत् ?

८. मितभाषिणः के ?

९. केषां साहाय्यं तिर्यञ्चः अपि न कुर्वन्ति ?

१०. अलसस्य नरस्य गतिः का ?

(ञ) एकस्य अलङ्कारस्य लक्षणं,लक्षणसमन्वयम्,सोदाहरणं ६-८ वाक्यैः लिखत। १ x ५ (५)

रूपकालङ्कारः **(अथवा)** अर्थान्तरन्यासः

(ट) एकस्य श्लोकस्य पदविभागम्, अन्वयं, तात्पर्यं च लिखत। १ x ६ (६)

(अन्वयरचना अन्वयार्थः च न अपेक्षितौ ।)

१. मरुत्प्रयुक्ताश्च मरुत्सखाभं तमर्च्यमारादभिवर्तमानम् ।
अवाकिरन् बाललताः प्रसूनैः आचारलाजैरिव पौरकन्याः ॥

(अथवा)

२. अथ प्रजानामधिपः प्रभाते जायाप्रतिग्राहितगन्धमाल्याम् ।
वनाय पीतप्रतिबद्धवत्सां यशोधनो धेनुमृषेर्मुमोच ॥

(ठ) एकस्य सुभाषितस्य पदविभागम्, अन्वयं, तात्पर्यं च लिखत। १ x ६ (६)

१. सुहृद्भिरातैरसकृद्विचारितं स्वयं च बुद्ध्या प्रविचारिताश्रयम् ।
करोति कार्यं खलु यः स बुद्धिमान् स एव लक्ष्म्या यशसां च भाजनम् ॥

(अथवा)

२. किं चन्द्रमाः प्रत्युपकारलिप्सया करोति गोभिः कुमुदावबोधनम् ।
स्वभाव एवोन्नतचेतसां सतां परोपकारव्यसनं हि जीवितम् ।।

(ड) ३–४ वाक्यैः उत्तरं लिखत। (चतुर्णाम्) **४ x २ (८)**

१. मनुष्यस्य पापं तापं दैन्यं च के घ्नन्ति ?

२. सुहृद्दर्शनं कस्य औषधं भवति ?

३. सुजनस्य च चन्दनतरोः च किं वैशिष्ट्यम् ?

४. मानवः हंसात् कं पाठं पठति ?

५. सतां विभूतयः कीदृश्यः ? उदाहरणसहितं लिखत।

६. पुराकृतं कर्म किं करोति ? उदाहरणसहितं लिखत।

(ढ) एकस्य ग्रन्थकारस्य परिचयं (५-७) वाक्यैः लिखत। **१ x ५ (५)**

१. विष्णुशर्मा **(अथवा)** २. बादरायणः (वेदव्यासः) **(अथवा)** ३. पतञ्जलिः

(ण) काव्यकथायाः आधारेण यथोचितं (६-८) वाक्यैः उत्तरं लिखत। **२ x ५ (१०)**

१ . कुमारस्य जन्म वृत्तान्तं वर्णयत।

२. दमयन्ती-स्वयंवरं वर्णयत।

(त) अधः दत्तयोः शीर्षकयोः एकमधिकृत्य (८-१०) वाक्यैः प्रबन्धं रचयत। **१ x १० (१०)**

१. संस्कृतभारत्याः शिक्षणपद्धतिः ।

(अथवा)

२. संस्कृतकार्यम् ईश्वरीयं कार्यम् ।संस्कृतभारत्याः संस्कृतकार्यक्षेत्रे अहम् एतानि कार्याणि कर्तुं सिद्धः / सिद्धा अस्मि ।

॥जयतु संस्कृतम्, जयतु भारतम् ॥